

Педикульоз: методи боротьби та профілактики

Педикульоз (від лат. *pediculus* «воша») або вошивість - паразитарне захворювання шкіри та волосся. Актуальність педикульозу пояснюється тим, що на нього може захворіти кожний незалежно від соціального становища. На тілі людини паразитує три види вошей: платтяні, головні та лобкові. Ураження головними та платтяними вошами називається педикульозом (від латинського *Pediculus* – воша),

лобковими — фтиріоз. Профілактика педикульозу та боротьба з ним має велике протиепідемічне значення.

Воші людини – це специфічні паразити, які проводять все своє життя на людині та живляться її кров'ю, а також є переносниками збудників висипного тифу, волинської гарячки та зворотного тифу.

Як і де можна заразитися

Ураження педикульозом відбувається при безпосередньому контакті з завошивленими особами, здебільшого з їхнім волоссям, при користуванні спільними речами — одягом, білизною, головними уборами, гребінцями, щітками для волосся тощо. Воші можуть переповзати по підлозі та по різних предметах, на яких зберігають свою життєздатність впродовж двох діб. Людина може бути уражена педикульозом в громадському транспорті, магазині, за місцем навчання чи роботи. Сприяють розмноженню вошей скупченість населення та нехтування правилами особистої гігієни.

Симптоми педикульозу

- шкірний свербіж у місці укусу воші
- дрібні сірувато-блакитні плями на шкірі
- наявність гнид у волосі

Від моменту зараження до перших ознак захворювання може пройти кілька тижнів.

Цикл розвитку воші

Тривалість життя воші складає 20-45 днів. У своєму розвитку ці паразити проходять 3 стадії: яйце – «гнида», личинка і статевозріла воша. За добу самиця в середньому відкладає до 10 яєць (гнид), а за все своє життя – близько 300 яєць. Яйце має довгасту форму (довжиною 1-1,5 мм), жовтувато-білого кольору, особливою клейкою речовиною щільно прикріплюється до волосся, білизни або інших речей. Яйця розвиваються при температурі 38⁰С впродовж 5 днів, при температурі 25⁰С - впродовж 16 днів. Температура нижче 25⁰С перешкоджає розвитку яєць.

Личинка сірувато-коричневого кольору, пересувається за допомогою трьох пар лапок, з кігтиками, що дозволяє їм міцно триматися на волоссі або тканині. Дорослі воші сірувато-коричневого забарвлення, після кровосмоктання темніші, самиці більші за самців, пересуваються за допомогою трьох пар лапок з кігтиками, долаючи до 20 см за хвилину.

Профілактика та лікування педикульозу

Для запобігання виникненню педикульозу необхідно суворо дотримуватись правил особистої гігієни, проводити систематичне прибирання приміщень, утримувати в чистоті предмети побуту та меблі. Батьки повинні стежити за дотриманням дітьми правил особистої гігієни та регулярно оглядати їхнє волосся.

Боротьба з вошивістю полягає не тільки в знищенні вошей на тілі людини, але й на одязі, постільних речах та в приміщеннях. Дезінсекційні заходи боротьби включають механічний, фізичний та хімічний методи.

Нині аптечна мережа пропонує широкий асортимент препаратів, за допомогою яких можна позбутися цих паразитів. Це «Локодин», «Лавінал», «Медікер», «Параніт», «Пара Плюс», «Емульсія безилбензоату 20%» тощо. При виборі протипедикульозних препаратів необхідно звертати увагу на вимоги інструкцій з їх застосування щодо виду педикульозу, вікової категорії і т.д.

Приміром, дітям молодше п'яти років, вагітним жінкам і тим, які годують груддю, а також особам з алергічними захворюваннями використання педикулоцидів не рекомендовано. Для цієї категорії осіб рекомендовано використання механічного методу, тобто миття тіла, вичісування вошей густим гребенем, стрижка та гоління. Волосся збирають на папір і спалюють.

Після використання протипедикульозних препаратів гниди переважно або цілком усі є нежиттєздатними. Проте важко відрізнити на око живих гнид вошей та тих, що загинули. Тому після протипедикульозної обробки необхідно видалити їх механічним шляхом. А щоб це зробити було легше, волосся змочують розведеним 5-10% столовим оцтом, вкривають поліетиленовою хусткою і рушником, витримують 30 хвилин, полощуть у проточній воді, після чого вичісують густим гребенем загиблих вошей та їх яйця.

Із фізичних методів обробки використовують чищення речей, обробку високою температурою. Гнида має щільну оболонку, яка захищає її від впливу різноманітних несприятливих факторів зовнішнього середовища, тому прання білизни без кип'ятіння не звільняє її від гнид, які залишаються живими. Завошивлену білизну необхідно кип'ятити у 2% розчині кальцинованої соди впродовж 15 хвилин з моменту закипання, прасувати з обох боків, звертаючи особливу увагу на шви, збірки та зморшки. Для обробки одягу та постільних речей застосовують камерну дезінсекцію.